DOMSTOLENS DOM (FØRSTE AFDELING)
AF 16. JULI 1981 [1]

Gordon Craigie Bowden m.fl. mod Kommissionen for De europæiske Fællesskaber

»Tjenestemænd — vekselkurser for pensionsberegning«

Sag 153/79

Sammendrag

Tjenestemænd — søgsmål — søgsmål rettet mod en forordning — ingen akt der indeholder et klagepunkt — afvisning

(EØF-traktaten, art. 173; tjenestemandsvedtægten, art. 90 og 91; Rådets forordninger nr. 3085/78 og 3086/78 om ændring af tjenestemandsvedtægten)

Da forordningerne nr. 3085/78 og 3086/78 gælder generelt, kan tjenestemændene ikke gøre gældende, at de udgør beslutninger, som berører dem umiddelbart og individuelt, og således anfægte gyldigheden af disse under en sag i henhold til EØF-traktatens artikel 173.

Den blotte klageindgivelse i henhold til vedtægtens artikel 90 udgør ikke tilstrækkelig grundlag for at anlægge sag til efterprøvelse af en retsakt med karakter af forordning. Fremgangsmåden i artikel 90, stk. 2, kan kun anvendes, når ansættelsesmyndigheden har truffet en afgørelse eller har undladt at træffe en i vedtægten foreskrevet foranstaltning, og når denne adfærd udgør en akt, der indeholder et klagepunkt.

I sag 153/79

GORDON CRAIGIE BOWDEN M.FL., tjenestemænd ved Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, ved barrister Francis Jacobs, Middle Temple, og med valgt adresse i Luxembourg hos G. W. Clarke, 3, rue Dante,

sagsøger,

mod

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER, ved sin juridiske konsulent Thomas F. Cusack, som befuldmægtiget, og med valgt adresse i Luxembourg

1 — Processprog: Engelsk.

hos Kommissionens juridiske konsulent Mario Cervino, Jean Monnet-bygningen Kirchberg,

sagsøgt,

hvori der er nedlagt påstand om annullation af sagsøgtes afvisning af sagsøgernes klage, jf. tjenestemandsvedtægtens artikel 90, stk. 2, vedrørende anvendelsen af Rådets forordninger nr. 3085/78 og 3086/78 af 21. december 1978 på dem,

har

DOMSTOLEN (første afdeling)

sammensat af afdelingsformanden T. Koopmans, dommerne A. O'Keeffe og G. Bosco,

generaladvokat: F. Capotorti
justitssekretær: J. A. Pompe, assisterende justitssekretær

afsagt følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder samt parternes påstande og argumenter under skriftvekslingen kan sammenfattes således:

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlinger

Ifølge tjenestemandsvedtægten (artikel 82, stk. 1, og bilag VIII, artikel 45, stk. 3) kan pensionsberettigede anmode om, at pensionen udbetales i belgiske francs, som korrigeres med en koefficient, der varierer efter pensionistens opholdsland. Artikel 5, stk. 2, i Rådets forordning nr. 3084/78 (EFT L 369, s. 1) fastsatte justeringskoefficienten for Det forenede Kongerige til 144,1 %. En i Det forenede Kongerige bosat pensionist, som havde ret til pensionen A, fik således udbetalt A × 1,441 belgiske francs. Omregnet til £ sterling med den dagæl-

dende vekselkurs udgjorde pensionsbeløbet (P) følgende:

$$\frac{A \times 1{,}441}{60} \text{ £ sterling.}$$

Hvis pensionisten derimod ønskede sin pension udbetalt i £ sterling, blev denne omregnet til £ sterling i henhold til tjenestemandsvedtægten artikel 63, stk. 3, »på grundlag af de af den internationale valutafond vedtagne pariteter, som var i kraft den 1. januar 1965«, dvs. til en kurs af 140 belgiske francs for 1 £, hvorefter pensionisten fik udbetalt følgende pension:

$$\frac{A \times 1{,}441}{140} \text{ £ sterling.}$$

Som følge af fællesskabsmyndighedernes manglende hensyntagen til ændringerne i medlemsstaternes vekselkurser fik en i Det forenede Kongerige bosat person, som havde valgt at få sin pension udbetalt i belgiske francs, således udbetalt en væsentlig højere pension end den pensionsberettigede, som valgte at få pensionen udbetalt i £ sterling.

Med henblik på at rette dette misforhold udstedte Rådet i december 1978 forordningerne nr. 3085 og 3086/78 (EFT L 369, 1978, s. 6 og 8), som ændrede vedtægtens bestemmelser vedrørende pensionsberegning.

Artikel 1 i forordning nr. 3085/78 lyder således:

»Artikel 63 i vedtægten affattes således:

Artikel 63

Tjenestemandens vederlag lyder på belgiske francs. Det udbetales i det lands valuta, hvor tjenestemanden gør tjeneste.

Vederlag udbetalt i en anden valuta end belgiske francs beregnes på grundlag af de vekselkurser, der anvendes ved gennemførelsen af De europæiske Fællesskabers almindelige budget den 1. juli 1978.

Rådet træffer på forslag fra Kommissionen med kvalificeret flertal i henhold til stk. 2, andet afsnit, første led, i artikel 148 i EØF-traktaten og artikel 118 i Euratom-traktaten afgørelse om ændring af denne dato ved den i artikel 65 omhandlede årlige undersøgelse af lønningsniveauet.

Med forbehold af anvendelsen af artikel 64 og 65 tilpasses de justeringskoefficienter, der er fastsat i medfør af disse artikler, i tilfælde af ændring af dette tidspunkt af Rådet, der efter fremgangsmåden i stk. 3 korrigerer virkningen af den belgiske francs udsving i forhold til de i stk. 2 omhandlede kurser.«

Der er i forordning nr. 3086/78 foretaget tilpasning af justeringskoefficienterne for vederlag og pensioner til tjenestemænd i De europæiske Fællesskaber. Artikel 1, stk. 2, bestemmer således:

»Justeringskoefficienten for pension fastsættes i overensstemmelse med vedtægtens artikel 82, stk. 1, andet afsnit med virkning fra 1. april 1979 for det land i Fællesskaberne hvor den pensionsberettigede erklærer at ville bosætte sig, således:

(. . .)

Det forenede Kongerige 62.5.

(. . .)«.

Sagsøgeren påstår, at disse forordninger samlet indebærer en pensionsnedsættelse på mere end 50 % for en i Det forenede Kongerige bosat pensionsberettiget, som har valgt at få pensionen udbetalt i belgiske francs. Efter 1. april 1979 beregnes pensionen efter formlen P = A × 0,625 belgiske francs i stedet for P = A × 1,441 belgiske francs.

Sagsøgte har den 26. oktober 1979 rejst en formalitetsindsigelse i henhold til procesreglementets artikel 91.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt generaladvokaten har Domstolen (første afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling om formalitetsindsigelsen uden forudgående bevisførelse.

II — Parternes påstande

Sagsøgerne har nedlagt følgende påstand:

»1. Det statueres, at Rådets forordninger nr. 3085 og 3086/78 ikke finder anvendelse;

2. annullation af sagsøgtes afvisning af sagsøgernes klage vedrørende anvendelsen af disse forordninger på dem;

3. sagsøgte tilpligtes at afholde sagens omkostninger.«

Sagsøgte har nedlagt følgende påstand.

»1. Sagen afvises;

2. sagsøgerne tilpligtes at bære deres egne omkostninger.«

III — Parternes anbringender og argumenter

Ifølge *sagsøgerne* er forordningerne nr. 3085 og 3086/78 ugyldige. De påstår, at forordningerne er blevet udstedt under tilsidesættelse af væsentlige formkrav.

Rådet har således i strid med traktaten (fusionstraktaten, artikel 24, stk. 1) undladt at høre Europa-Parlamentet. Forordning nr. 3085/78 henviser i præamblen til udtalelse fra Parlamentet, offentliggjort i EFT C 183, 1977. Denne udtalelse vedrører imidlertid et forslag fra Kommissionen af 2. marts 1977 (EFT C 99, 1977) om indførelse af den europæiske regningsenhed i tjenestemandsvedtægten. Da forordning nr. 3085/78 ikke vedrører den europæiske regningsenhed, er Parlamentet følgelig ikke blevet hørt på behørig vis.

Parlamentet har således i sin beslutning mærket sig »Kommissionens forsikringer om, at dens forslag på ingen måde i henseende til vederlag og andre godtgørelser vil være til skade for tjenestemænd og øvrige ansatte ved De europæiske Fællesskaber«.

Sagsøgerne understreger, at den manglende forskriftsmæssige høring af Parlamentet vedrørende forordningerne nr. 3085 og 3086/78 bekræftes af den omstændighed, at man først efter forordningernes udstedelse er blevet klar over virkningerne heraf for bestående rettigheder.

Præamblen til forordning nr. 3085/78 henviser til udtalelse fra Domstolen. Da sagsøgerne ikke har kendskab til, at Domstolen er blevet hørt, antager disse, at denne udtalelse — som Parlamentets udtalelse — er blevet afgivet vedrørende Kommissionens forslag om at indføre den europæiske regningsenhed i vedtægten. Følgelig er fremgangsmåden

for høring i medfør af fusionstraktatens artikel 24, stk. 1, ikke blevet fulgt, hvilket indebærer, at forordningerne nr. 3085 og 3086/78 er retsstridige.

Sagsøgerne påstår, at forordningerne er i strid med traktatens artikel 190, fordi de ikke er begrundede.

De gør desuden gældende, at forordningerne nr. 3085 og 3086/78 udgør et *indgreb i velerhvervede rettigheder.* De bemærker, at Rådet ifølge Domstolens faste praksis ikke er kompetent til at ændre vedtægten til skade for tjenestemændenes velerhvervede rettigheder. Ifølge ordlyden af vedtægtens bilag VIII tilkommer pensionsrettigheder, som beregnes efter pensionsgivende tjenesteår, ikke kun tjenestemænd, som allerede er gået på pension og får udbetalt pension, men enhver person, som har tilbagelagt en pensionsgivende tjenesteperiode. Yderligere har mange tjenestemænd i henhold til artikel 11, stk. 2, i bilag VIII i forbindelse med deres ansættelse ved Kommissionen foranlediget indbetalt den aktuarmæssige modværdi af deres pensionsrettigheder og dermed påregnet, at de bestemmelser, som var i kraft på tidspunktet for overførslen, ville finde anvendelse på dem.

Sagsøgerne anfører, at det følger af en fundamental retsgrundsætning, at lovgivningen ikke med tilbagevirkende gyldighed kan inddrage velerhvervede rettigheder. Retsbestemmelser, som med tilbagevirkende gyldighed fratager enten pensionister eller tjenestegørende personer pensionsrettigheder, er i strid med den almindelige retsgrundsætning og med medlemsstaternes praksis med hensyn til offentligt ansattes pensionsordning.

Følgelig må de velerhvervede rettigheder, som vedrører tilbagelagte tjenesteperioder, og de rettigheder, som er overført til Fællesskabernes pensionsordning, være underlagt de bestemmelser, som var i kraft på tidspunktet for rettighedernes erhvervelse.

Sagsøgerne sondrer mellem de variable faktorer ved pensionsberegningen, som f.eks. justeringskoefficienterne til udligning af leveomkostningerne, og de bestemmelser, som nærmere fastsætter disse faktorer. De første kan ændres, mens dette ikke gælder de sidstnævnte, da enhver ændring nødvendigvis påvirker grundlaget for fastsættelsen af pensionsrettighederne.

Sagsøgte har indledningsvis rejst en formalitetsindsigelse og anmodet Domstolen om i henhold til procesreglementets artikel 91 at tage stilling til denne indsigelse uden at indlede behandlingen af realiteten.

Efter sagsøgtes opfattelse skal sagen afvises af to grunde:

— EF-tjenestemænd kan hverken i henhold til bestemmelserne i EØF-traktatens artikel 179 og vedtægtens artikler 90 og 91 eller bestemmelserne i traktatens artikel 173 anfægte en rådsforordning direkte;

— sagsøgerne har ingen retlig interesse i at anfægte forordningerne nr. 3085 og 3086/78.

Sagsøgte anfører, at en rådsforordning ikke kan anfægtes på grundlag af artikel 184, medmindre dette sker under en sag, der angår forordningen (de forenede sager 31 og 33/62, Milchwerke Heinz Wöhrmann mod Kommissionen, Sml. 1954-1964, s. 373). Følgelig kan forord-

ningerne nr. 3085 og 3086 kun anfægtes i nærværende sag, hvis sagen kan antages til realitetsbehandling i henhold til artiklerne 179 eller 173.

Sagsøgte gør gældende, at sagen ikke kan antages til realitetsbehandling i henhold til nogen af artiklerne.

Ifølge artikel 179 har Domstolen kompetence til at afgøre alle tvister mellem Fællesskabet og dets ansatte med de begrænsninger og på de betingelser, der er fastsat i vedtægten, eller som fremgår af de ansættelsesvilkår, der gælder for dets øvrige ansatte.

Artikel 91 lyder således:

»De europæiske Fællesskabers Domstol kan afgøre enhver tvist mellem Fællesskaberne og en af de af denne vedtægt omfattede personer om lovligheden af en akt, der indeholder et klagepunkt imod denne person efter artikel 90, stk. 2 (. . .)«.

Ifølge artikel 90, stk. 2, foreligger der en akt, når ansættelsesmyndigheden, det vil i nærværende sag sige sagsøgte, har truffet en afgørelse eller har undladt at træffe en i vedtægten foreskrevet foranstaltning.

I sag 48/79, *Ooms* mod *Kommissionen* (Sml. 1979, s. 3121), hvor forordningerne nr. 3085 og 3086/78 var anfægtet, statuerede Domstolen, at det ikke drejede sig om akter i henhold til artikel 91, stk. 2, og at Domstolen følgelig ikke havde kompetence i medfør af artikel 179.

Sagsøgte konkluderer, at nærværende sag på baggrund af Domstolens dom i Ooms-sagen må afvises i medfør af traktatens artikel 179. Sagsøgerne har ganske vist indgivet klager i henhold til artikel 90, stk. 2, inden de anlagde sag ved Domstolen, men Domstolen bliver ikke herved kompetent, da den ikke er kompetent til at påkende klagernes genstand, nemlig annullation af forordningerne nr. 3085 og 3086/78.

Ifølge sagsøgte må sagen ligeledes afvises i henhold til artikel 173. Bestemmelsen lyder således:

»Domstolen prøver lovligheden af Rådets og Kommissionens retsakter, dog ikke af henstillinger og udtalelser. I denne henseende har den kompetence til at udtale sig om klager, der af en medlemsstat, af Rådet eller af Kommissionen indbringes under påberåbelse af inkompetence, væsentlige formelle mangler, overtrædelse af denne Traktat eller af retsregler vedrørende dens gennemførelse, samt af magtfordrejning.

Enhver fysisk eller juridisk person kan på samme grundlag indbringe klage over beslutninger, der retter sig til ham, samt over beslutninger, som skønt de er udfærdiget i form af en forordning eller en beslutning rettet til en anden person, dog berører ham umiddelbart og individuelt.

De i denne artikel omhandlede klager skal indgives inden to måneder, efter at retsakten, alt efter sin art, er offentliggjort eller meddelt klageren eller, i mangel heraf senest to måneder efter, at klageren har fået kendskab til den«.

Selv om de pågældende forordninger er »rådsakter«, hvis lovlighed kan prøves i henhold til artikel 173, stk. 1, kan de ikke anses som beslutninger, som skønt de er udfærdiget i form af en forordning,

dog berører sagsøgerne umiddelbart og individuelt, idet de gælder for samtlige EF-tjenestemænd (sag 48/79, Ooms).

Sagsøgte anfører videre, at de pågældende »retsakter« ikke er blevet anfægtet inden for den to-månedersfrist, som er fastsat i artikel 173, stk. 3.

Sagsøgte gør desuden gældende, at sagsøgerne ikke har en aktuel og velerhvervet interesse i klagens genstand, og at de følgelig ikke har søgsmålsinteresse. Sagsøgerne har ikke tilbagelagt ti tjenesteår. De kan udelukkende forvente at erhverve potentielle rettigheder på et senere tidspunkt. Ikke desto mindre søger de dom for den metode, hvorefter deres pensionsrettigheder, udtrykt i belgiske francs, skal omregnes til valutaen i det land, hvor de vil pensioneres. Sagsøgerne kan ikke under disse omstændigheder antages at have en bestemt og aktuel interesse i sagen for Domstolen.

Sagsøgte forbeholder sig ret til at udtale sig mere indgående om sagens realitet og bemærker følgende til det af sagsøgerne fremførte vedrørende de faktiske omstændigheder.

Rådet har ikke i forordningerne nr. 3085 og 3086/78 nedsat pensionerne. Rådet har udelukkende bragt et misforhold til ophør, som skyldtes, at de pensionister, som er bosat i lande med svag valuta, og som valgte at få deres pension udbetalt i belgiske francs, som følge af kursudsvingene efter 1971 uberettiget fik visse økonomiske fordele.

Forordningerne nr. 3085 og 3086/78 har ikke ændret det pensionsbeløb, som udbetales til pensionerede tjenestemænd.

Før udstedelsen af forordningerne nr. 3085 og 3086/78 fik én i Det forenede Kongerige bosat pensionist, som valgte at få pensionen udbetalt i £ sterling, udbetalt:

$$P = \frac{A \times 1{,}441}{140} \text{ £ sterling}$$

Hans nuværende pension udgør:

$$P = \frac{A \times 0{,}625}{60{,}75} \text{ £ sterling}$$

Pensionistens situation er derfor den samme efter gennemførelsen af de pågældende forordninger.

I *sagsøgernes* svar på Kommissionens formalitetsindsigelse anfægter de Kommissionens påstand, hvorefter Rådet ikke har nedsat pensionerne, idet de anfægtede forordninger reelt har medført en pensionsnedsættelse på over 50 %.

Sagsøgerne understreger, at de ikke har til hensigt »at anfægte en rådsforordning direkte«, men at de med sagen søger at få annulleret en af sagsøgtes afgørelser.

Sag 48/79, *Ooms* mod *Kommissionen*, er derfor uden betydning. Spørgsmålet i nærværende sag er, om en sagsøger kan anfægte et afslag på sin klage vedrørende en forordnings virkninger på ham.

Domstolen har tidligere accepteret at prøve en forordnings gyldighed, såfremt der forudgående var indgivet en klage til tjenestemandens institution, og at sagen for Domstolen var rettet mod afvisningen af klagen (sag 28/74, *Gillet mod Kommissionen*, Sml. 1975, s 463; sag 48/78, *Reinarz* mod *Kommissionen og*

Rådet, Sml. 1977, s. 291). Det fremgår klart af ordlyden af artikel 90, stk. 2, at en sådan sag kan antages til realitetspåkendelse, selv om klagen er rettet mod en generel retsakt. Bestemmelserne vedrørende parternes klageadgang må desuden ikke fortolkes snævert; man kan ikke i mangel af udtrykkelige bestemmelser slutte sig til en begrænsning (sag 25/62, *Plaumann* mod *Kommissionen*, Sml. 1954-1964, s. 411).

Sagsøgerne anfører, at hvis nærværende sag må afvises, kan en klart ugyldig forordning udelukkende anfægtes af en medlemsstat, Rådet eller Kommissionen. Dette er særligt alvorligt for så vidt angår vedtægten, da de tjenestemænd, som berøres af ulovlige forordninger, ikke har en alternativ klageadgang.

Sagsøgerne afviser sagsøgtes påstand om, at sagen må afvises, fordi de anfægtede retsakter finder generel anvendelse. Selv om man antager, at der er tale om generelle retsakter, berører de sagsøgerne på en anden måde end andre tjenestemænd i Fællesskaberne.

Sagsøgerne konkluderer, at en forordning, som berører de ansatte, må kunne anfægtes direkte i en sag rettet mod afvisningen af en klage, eller i det mindste når forordningen er klart ugyldig, berører visse tjenestemænd i anden og negativ retning eller har tilbagevirkende gyldighed. Sagen må på grundlag af disse kriterier antages til realitetsbehandling. Sagsøgerne gør subsidiært gældende, at spørgsmålet om formaliteten ikke skal behandles inden realitetsforhandlingen.

Sagsøgerne afviser Kommissionens påstand, hvorefter de ikke har en konkret aktuel interesse i sagens genstand. De anfører, at de ikke har anfægtet metoden for omregning af deres pensionsrettigheder til en anden valuta, men at sagen er rettet mod justeringskoefficienterne, som med hensyn til Det forenede Kongerige er blevet nedsat med over 50 % i forordningerne nr. 3085 og 3086/78.

Selv om Domstolen skulle være af den opfattelse, at der ikke er erhvervet pensionsrettigheder før tiårsperiodens udløb eller tjenestemændenes normale pensionsalder, berører de pågældende forordninger sagsøgernes retsstilling umiddelbart og direkte. Domstolen udtalte i sag 17/78, *Deshormes* mod *Kommissionen*, Sml. 1979, s. 189, følgende:

»Selv om det er korrekt, at pensionsrettigheder før pensioneringen, der er en uvis fremtidig begivenhed, er potentielle rettigheder, der dagligt forøges, er det ikke desto mindre klart, at en forvaltningsakt, hvorefter en bestemt beskæftigelsesperiode ikke kan medregnes ved beregningen af pensionsgivende tjenesteår, umiddelbart og direkte griber ind i den pågældendes retsstilling, selv om forvaltningsakten først senere skal gennemføres«.

Sagsøgerne finder, at lignende betragtninger *mutatis mutandis* gælder vekselkursen. Selve grundlaget og betydningen af justeringskoefficienterne for pensioner er ulovligt blevet ændret; dette er yderligere sket med tilbagevirkende gyldighed, i det omfang de berører allerede tilbage-

lagte tjenesteperioder og hermed ligestillede tjenesteperioder, som er godskrevet på grund af overførsler fra andre pensionsordninger. Sagsøgerne kan følgelig forudse, at forordningerne indebærer en værdiforringelse på over 50 % af deres pensionsrettigheder. Selv om sagsøgerne først senere kan vælge at få deres pension udbetalt i belgiske francs og gå på pension i Det forenede Kongerige, kan det ikke bestrides, at de anfægtede forordninger allerede nu fratager dem denne valgmulighed.

Sagsøgerne gør gældende, at de har tilstrækkelig interesse i sagens genstand, og at Kommissionens formalitetsindsigelse derfor må forkastes. For så vidt Kommissionens formalitetsindsigelse angår spørgsmålet, om sagsøgerne har tilstrækkelig interesse i klagens genstand, gør sagsøgerne subsidiært gældende, at dette spørgsmål vedrører realiteten og derfor skal behandles under realiteten.

IV — Mundtlig forhandling

I retsmøderne den 19. og 20. februar 1981 har parterne afgivet mundtlige indlæg.

Generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 14. maj 1981.

Præmisser

1 Ved stævning, indgivet til Domstolens justitskontor den 2. oktober 1979, har sagsøgerne i henhold til tjenestemandsvedtægtens artikel 91 (herefter vedtægten) anlagt sag mod Kommissionen for De europæiske Fællesskaber. Sagsøgerne — tolv tjenestemænd ved Kommissionen — har nedlagt følgende påstand:

1) Det statueres, at Rådets forordninger nr. 3085 og 3086/78 af 21. december 1978 ikke finder anvendelse på dem.

2) Annullation af Kommissionens afvisning af sagsøgernes klager vedrørende anvendelsen af disse forordninger på dem.

2 Tjenestemandsvedtægtens artikler 63 og 64 lød i den til udgangen af 1978 gældende affattelse således: »Tjenestemandens vederlag lyder på belgiske francs. Det udbetales i det lands valuta, hvor tjenestemanden gør tjeneste. Vederlag udbetalt i en anden valuta end belgiske francs, beregnes på

grundlag af de af Den internationale Valutafond vedtagne pariteter, der var i kraft den 1. januar 1965. Tjenestemandens vederlag, udtrykt i belgiske francs ... korrigeres med en koefficient der er over, under eller lig med 100 %, afhængig af de forskellige tjenestesteders levevilkår. Justeringskoefficienten for vederlaget for de tjenestemænd, der gør tjeneste på de steder, hvor Fællesskaberne har deres midlertidige sæde, er den 1. januar 1962 lig med 100 %.«

3 Vedtægtens artikel 82 bestemmer, at »de ... nævnte pensioner [til tidligere tjenestemænd] udregnes på grundlag af den lønskala, der er gældende den første dag i den måned, hvor retten til pension kan gøres gældende. De korrigeres med en koefficient, der er fastsat på grundlag af bestemmelserne i artiklerne 64 og 65, stk. 2, for det land i Fællesskaberne, hvor den pensionsberettigede har erklæret at ville bosætte sig ...«.

4 Artikel 45, stk. 3, i bilag VIII (pensionsordning) lyder således: »Ydelserne kan efter modtagernes valg enten udbetales i hjemlandets, opholdslandets eller det lands valuta, hvor den institution, tjenestemanden tilhørte, har sæde; valget gælder for mindst to år.«

5 Rådet udstedte den 21. december 1978 forordning (Euratom, EKSF, EØF) nr. 3085/78 (EFT 369, s. 6), som i artikel 1 bestemmer, at artikel 63 i vedtægten affattes således:

»Tjenestemandens vederlag lyder på belgiske francs. Det udbetales i det lands valuta, hvor tjenestemanden gør tjeneste.

Vederlag udbetalt i en anden valuta end belgiske francs beregnes på grundlag af de vekselkurser, der anvendes ved gennemførelsen af De europæiske Fællesskabers almindelige budget den 1. juli 1978.

Rådet træffer på forslag fra Kommissionen med kvalificeret flertal i henhold til stk. 2, andet afsnit, første led, i artikel 148 i EØF-traktaten og artikel 118 i Euratom-traktaten afgørelse om ændring af denne dato ved den i artikel 65 omhandlede årlige undersøgelse af lønningsniveauet.

Med forbehold af anvendelsen af artikel 64 og 65 tilpasses de justeringskoefficienter, der er fastsat i medfør af disse artikler, i tilfælde af ændring af dette tidspunkt af Rådet, der efter fremgangsmåden i stk. 3 korrigerer virkningen af den belgiske francs udsving i forhold til de i stk. 2 omhandlede kurser.«

6 Forordningens artikel 4 bestemmer, at forordningen træder i kraft den 1. januar 1979; forordningen anvendes fra den 1. april 1979; den gælder imidlertid først fra den 1. oktober 1979 for de pensioner og godtgørelser, hvis nettobeløb nedsættes i forhold til den nuværende ordning. Fra denne dato reduceres forskellen mellem nettobeløbene, der fremgår af denne forordning, og dem, der er udbetalt i september 1979, med en tiendedel pr. måned.

7 Rådet udstedte den 21. december 1978 ligeledes forordning (Euratom, EKSF, EØF) nr. 3086/78 om tilpasning af justeringskoefficienterne for vederlag og pensioner til tjenestemænd og øvrige ansatte i De europæiske Fællesskaber som følge af ændringen af vedtægtens bestemmelser vedrørende de valutakurser, der anvendes i forbindelse med vedtægten. I forordningens artikel 1, stk. 2, jf. vedtægtens artikel 82, stk. 1, andet afsnit, fastsættes bl.a. justeringskoefficienten for pensioner for Det forenede Kongerige til 62,5.

8 Sagsøgerne (med en enkelt undtagelse) anmodede i en række klager i henhold til tjenestemandsvedtægtens artikel 90, stk. 2, Kommissionen om at træffe en afgørelse over for dem, hvorefter de efter tjenesteforholdets ophør — og når alle de andre betingelser i vedtægten var opfyldt — vil have ret til en pension på det samme beløb, som de ville have fået udbetalt, hvis forordning nr. 3086/78 ikke var blevet udstedt.

9 Kommissionen afviste klagerne i en rundskrivelse af 12. juli 1979.

10 Sagsøgerne har i anledning af klagernes afvisning anlagt nærværende sag. De anfægter forordningerne nr. 3085 og 3086/78. Ifølge sagsøgerne har Rådet udstedt forordning nr. 3085/78 uden at foretage en passende høring af

Europa-Parlamentet og Domstolen. Begrundelsen i de anfægtede forordninger er desuden utilstrækkelig. Forordningerne er blevet udstedt i strid med sagsøgernes ret til pension på grundlag af de regler, som var gældende inden forordningernes udstedelse.

11 Kommissionen har i indlæg, indgivet til Domstolens justitskontor den 26. oktober 1979, rejst en formalitetsindsigelse i henhold til procesreglementets artikel 91. Ifølge Kommissionen kan sagsøgerne hverken anfægte en rådsforordning direkte i henhold til reglerne i traktatens artikel 179 og tjenestemandsvedtægtens artikler 90 og 91 eller bestemmelserne i traktatens artikel 173. Da de pågældende forordninger gælder generelt, kan sagsøgerne ikke gøre gældende, at de berører dem umiddelbart og individuelt. Følgelig kan de ikke anfægte forordningerne i henhold til traktatens artikel 173. Den blotte klageindgivelse i henhold til vedtægtens artikel 90 og afvisningen af deres klage er ikke tilstrækkeligt til at anlægge sag til efterprøvelse af en retsakt, som har karakter af forordning. Desuden kan sagsøgerne, som stadig arbejder, ikke påvise nogen søgsmålsinteresse. Rundskrivelsen af 12. juli 1979 er ikke en afgørelse, som direkte berører en bestemt retsstilling, og er derfor ikke en akt, der indeholder et klagepunkt imod dem, jf. vedtægtens artikel 90.

12 Sagsøgerne anfører i deres indlæg vedrørende indsigelsen, at de ikke søger at anfægte en rådsforordning direkte. Deres sag er rettet mod en kommissionsafgørelse. De har ret til at søge dom for forordningernes ugyldighed, i det omfang forordningerne ulovligt berører deres pensionsrettigheder. Sagsøgerne er berettiget til at anfægte afvisningen af deres klage vedrørende en forordnings virkning over for dem. De pågældende forordninger indebærer en retsstridig forskelsbehandling af sagsøgerne, idet de indskrænker deres rettigheder og berører dem umiddelbart og individuelt. Sagsøgerne indrømmer, at de da sagen blev anlagt ikke havde noget krav på pension, men de anfører, at de pågældende forordninger allerede nu har indflydelse på beregningen af deres fremtidige rettigheder, hvilket ifølge sagsøgerne er tilstrækkeligt grundlag for deres søgsmålsinteresse.

13 Kommissionens indsigelse må lægges til grund. Da de pågældende forordninger gælder generelt, kan sagsøgerne ikke gøre gældende, at de udgør

beslutninger, som berører dem umiddelbart og individuelt og således anfægte gyldigheden af disse under en sag i henhold til EØF-traktatens artikel 173. Den blotte klageindgivelse i henhold til tjenestemandsvedtægtens artikel 90 udgør ikke tilstrækkelig grundlag for at anlægge sag til efterprøvelse af en retsakt med karakter af forordning. Desuden kan fremgangsmåden i artikel 90, stk. 2, kun anvendes, når ansættelsesmyndigheden har truffet en afgørelse eller har undladt at træffe en i vedtægten foreskrevet foranstaltning, og når ansættelsesmyndighedens adfærd udgør en akt, der indeholder et klagepunkt. Dette er ikke tilfældet i nærværende sag. Følgelig kunne sagsøgernes klager ikke støttes på vedtægtens artikel 90, stk. 2. Sagen må derfor afvises.

Sagens omkostninger

14 I henhold til procesreglementets artikel 70 bærer institutionerne selv de af dem afholdte udgifter i sager anlagt af ansatte i Fællesskaberne.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (første afdeling)

1. **Sagen afvises.**

2. **Hver part bærer sine omkostninger.**

Koopmans O'Keeffe Bosco

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 16. juli 1981.

A. Van Houtte
Justitssekretær

T. Koopmans
Formand for første afdeling